

Itä-Suomen aluehallintovirasto
Ympäristölupavastuualue
PL 50
50101 MIKKELI

Pielisen juoksutusta koskevien lupamääräysten muuttaminen, Kaltimon voimalaitos

Pohjois-Karjalan elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus (ELY-keskus) hakee valvontaviranomaisena vesilain mukaista lupaa Pielisen juoksutusta koskevien lupamääräysten muuttamiseksi. Pielisen nykyinen juoksutus perustuu Itä-Suomen vesioikeuden 28.6.1979 antamaan lupapäätökseen nro 57/Va/79, joka koskee Kaltimon voimalaitoksen rakentamista Pielisjokeen. Em. päätökseen sisältyviä vuorokausi- ja viikkosäänöstelymääräyksiä on tarkistettu Itä-Suomen vesioikeuden 31.3.1988 antamalla muutospäätöksellä 3/Ym II/88. Juoksutussäännön mukainen Pielisen luonnonmukaista vastaava juoksutus UPM Energy Oy:n omistamalla Kaltimon voimalaitoksella määräytyy Pielisjoelle laaditusta purkautumistaulukosta. Purkautumistaulukon mukaisista juoksutuksista saadaan luvan mukaan poiketa hetkellisten pienten poikkeamien lisäksi tilapäisesti, milloin se on välttämätöntä hyyteen muodostumisen tai muiden poikkeuksellisten sääolosuhteiden vuoksi.

Nykytilanteessa Pielisen vedenpintoihin voidaan vaikuttaa vain poikkeuksellisissa vesitilanteissa hakemalla erikseen vesilain mukaista lupaa. Pielisen vesiliikenteelle, uittolle, tulvasuojelulle ja virkistyskäytölle on aika ajoin aiheutunut suurta haittaa järven vaihtelevista vedenkorkeuksista, minkä vuoksi valtion valvontaviranomainen on hakenut Pielisen juoksutukselle vesilain ns. vaarantorjuntapykälän (nykyisen vesilain 18 luvun 4 §) nojalla vuodesta 1980 lähtien yhteensä 12 poikkeamislupaa, viimeisin huhtikuussa 2018.

Hankkeen tarkoituksena on muuttaa Kaltimon voimalaitoksen lopullisen rakentamisluvan (Itä-Suomen vesioikeus 28.6.1979 ja 31.3.1988) nykyiset juoksuttamismääräykset sellaisiksi, että niissä huomioidaan varautuminen poikkeuksellisiin vesitilanteisiin aiheuttamatta kuitenkaan merkittävää muutosta Pielisen ja sen alapuolisen vesistön vesitilanteisiin. Lisäksi hakemuksen yhteydessä on tarkoitus muuttaa Pielisellä käytettävä korkeusjärjestelmä NN-järjestelmästä N2000-järjestelmään. Tarkoitus on myös päivittää Pielisellä käytössä oleva luonnonmukainen purkautumiskäyrä oikeaan tasoon. Muutosta koskevat määräykset esitetään lisättäväksi Kaltimon voimalaitoksen rakentamisluvan käyttö- ja tarkkailumääräyksiä koskevan B. jakson kohtiin 1) ja 2).

Pielisen luonnonmukaisesta juoksutuksesta poikkeavin juoksutuksin tapahtuvan varautumisen tarpeen arvioidaan kasvavan ilmastonmuutoksen vaikutusten myötä. Varautuminen koskisi sellaisia tilanteita, joissa jouduttaisiin joka tapauksessa harkitsemaan vesilain 18 luvun 4 §:n mukaisen poikkeamisluvan hakemista. Tulvatilanteen uhatessa juoksutusta lisättäisiin ja vastaavasti kuivuustilanteen uhatessa juoksutusta vähennettäisiin. Poikkeuksellisen vesitilanteen mentyä ohitse Pielisen vedenkorkeus palautettaisiin luonnonmukaiseksi.

Tavanomaisissa vesitilanteissa juoksutus voimalaitoksen kautta hoidetaan niin, että Pielisen menovirtaama ja vedenkorkeus pysyvät luonnonmukaisina. Pielinen säilyy edelleen säännöstelemättömänä järvenä. Pielisen luonnontilaa vastaava juoksutus voimalaitoksella määritellään entiseen tapaan Pielisjoen purkautumistaulukosta, vedenkorkeudet kuitenkin päivitettyinä N2000-korkeusjärjestelmään.

Pielisen menovirtaamat ja vedenkorkeudet säilyvät edelleen valtaosin luonnonmukaisina, ja juoksutussäännön tarkistamisen vaikutukset Pielisen virtaamiin ja vedenkorkeuksiin jäävät kokonaisuutena ottaen melko pieniksi. Myös Pielisen keskivedenkorkeus säilyy ennallaan. Juoksutusmääräysten muuttamisen suurin vaikutus Pielisen menovirtaamiin ja vedenkorkeuksiin on kesän ja syksyn vähävetisinä aikoina sekä ennen tulvia ja niiden aikana. Syksyn kaikkein alimmat vedenkorkeudet Pielisellä nousevat muutoksen myötä yleensä noin 20–25 cm. Suuremmilla tulvilla kaikkein ylimmät vedenkorkeudet laskevat keskimäärin noin 10–15 cm ja enimmillään noin 35–40 cm. Juoksutussäännön tarkistamisella pystytään suurelta osin kompensoimaan ilmastonmuutoksen johdosta lisääntyvien loppukesän ja syksyn matalien vedenkorkeuksien aiheuttamaa haittaa.

Hankkeen toteuttamisesta aiheutuvat hyödyt ovat huomattavat haittoihin verrattuna. Hankkeen toteuttamisesta ei myöskään arvioida aiheutuvan sanottavaa haittaa yleiselle tai yksityiselle edulle. Vesilain 3 luvun 4 §:n mukaiset edellytykset luvan myöntämiseen Pielisen juoksutussäännön tarkistamiseksi ovat olemassa.

Johtaja

Janne Kärkkäinen

Vesitalousasiantuntija

Teppo Linjama

Liitteet

Pielisen juoksutusta koskevien lupamääräysten muuttaminen, hakemussuunnitelma liitteineen